

Sygn. akt IV CZ 115/16

POSTANOWIENIE

Dnia 22 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba (przewodniczący)

SSN Anna Kozłowska

SSN Bogumiła Ustjanicz (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa "A." Spółki Jawnej z siedzibą w R. (poprzednio w G.)
przeciwko R. J.

o nakazanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 22 lutego 2017 r.,

zażalenia pozwanego

na wyrok Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 9 marca 2016 r., sygn. akt I ACa [...],

**oddala zażalenie i pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym
postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 9 marca 2016 r. Sąd Apelacyjny w [...] uchylił wyrok Sądu Okręgowego w G. z dnia 13 maja 2015 r. w sprawie z powództwa A. spółki jawnej w G. przeciwko R. J., którym zostało oddalone powództwo o zobowiązanie pozwanego do zaniechania dalszego używania w nazwie prowadzonego przedsiębiorstwa oznaczenia „A.” oraz o nakazanie pozwanemu wydania powodowi wszelkich korzyści uzyskanych w wyniku popełnienia czynów nieuczciwej konkurencji, jak też orzeczenia o podaniu wyroku do publicznej wiadomości w oznaczony sposób. W uzasadnieniu wskazał, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy, ponieważ wadliwość oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego doprowadziła ten sąd do odmowy udzielenia powodowi ochrony przewidzianej w art. 5 w zw. z art. 18 u.z.n.k. Sąd Okręgowy nie rozpoznał wszystkich zgłoszonych przez powoda roszczeń związanych z popełnieniem przez pozwanego czynu nieuczciwej konkurencji, ponieważ uznał, że ochrona powodowi nie przysługuje co do zasady.

W zażaleniu, pozwany podniósł zarzut naruszenia art. 386 § 4 k.p.c. poprzez błędne uznanie, iż Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy. Zakwestionował prawidłowość dokonanej przez Sąd Apelacyjny oceny podstawy powództwa. Wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Postępowanie apelacyjne ma charakter merytoryczny, w związku z czym sąd drugiej instancji nie może ograniczyć postępowania tylko do oceny zarzutów apelacyjnych, lecz musi dokonać ponownych własnych ustaleń, a następnie poddać je ocenie pod kątem prawa materialnego (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 55). Rozpoznanie sprawy na nowo w granicach apelacji powinno prowadzić przede wszystkim do wydania orzeczenia reformatoryjnego albo oddalającego apelację, a wyjątkowo tylko orzeczenia kasatoryjnego.

Zgodnie z art. 386 k.p.c., sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie stwierdzenia

nieważności postępowania (art. 386 § 2 k.p.c.), nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości (art. 386 § 4 k.p.c.).

Sąd Najwyższy niejednokrotnie podkreślał, że kontrola dokonywana w ramach zażalenia przewidzianego w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. ma charakter formalny, skupiający się na przesłankach uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji, bez wkraczania w kompetencje sądu *in merito*. Oznacza to, że w postępowaniu toczącym się na skutek zażalenia na orzeczenie o uchyleniu wyroku sądu pierwszej instancji i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy poddaje kontroli prawidłowość stwierdzenia nieważności postępowania przez sąd drugiej instancji, a jeżeli przyczyną orzeczenia kasatoryjnego były przesłanki określone w art. 386 § 4 k.p.c. - bada, czy sąd drugiej instancji prawidłowo pojmował wskazane w tym przepisie przyczyny uzasadniające uchylenie orzeczenia sądu pierwszej instancji i czy jego merytoryczne stanowisko usprawiedliwiałoby taką ocenę postępowania sądu pierwszej instancji. Bada zatem czy sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy albo czy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Dokonywana kontrola ma zatem charakter procesowy, co oznacza, że Sąd Najwyższy nie może wkraczać w merytoryczne kompetencje sądu drugiej instancji rozpoznającego apelację. Zażalenie przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. nie jest bowiem środkiem prawnym służącym kontroli materialnoprawnej podstawy orzeczenia (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2012 r., I CZ 136/12, nie publ., z dnia 25 października 2012 r., I CZ 139/12, nie publ., z dnia 25 października 2012 r., I CZ 143/12, nie publ., z dnia 7 listopada 2012 r., IV CZ 147/12, nie publ., z dnia 9 listopada 2012 r., IV CZ 156/12, nie publ., z dnia 28 listopada 2012 r., III CZ 77/12, nie publ., z dnia 15 lutego 2013 r., I CZ 5/13, nie publ., z dnia 10 kwietnia 2013 r., IV CZ 21/13, nie publ. i z dnia 23 maja 2013 r., IV CZ 50/13, nie publ.).

W niniejszej sprawie u podstaw wyroku kasatoryjnego legła ocena Sądu Apelacyjnego, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że przez nierozpoznanie istoty sprawy należy przede wszystkim rozumieć niezbadanie podstawy merytorycznej

dochodzonego roszczenia. Do takiej sytuacji dochodzi, jeżeli sąd nie wniknął w całokształt okoliczności sprawy, błędnie ograniczając się do zbadania jedynie kwestii legitymacji procesowej jednej ze stron lub przedawnienia, wskutek czego przedwcześnie oddalił powództwo albo jeżeli zaniechał zbadania merytorycznych zarzutów pozwanego, związanych z ewentualną wierzytelnością wzajemną, przysługującą pozwanemu wobec powoda (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00, nie publ., z dnia 21 października 2005 r., III CK 161/05, nie publ., z dnia 20 lipca 2006 r., V CSK 140/06, nie publ., z dnia 17 kwietnia 2008 r., II PK 291/07, nie publ., z dnia 11 sierpnia 2010 r., I CSK 661/09, nie publ., z dnia 26 stycznia 2011 r., IV CSK 299/10, nie publ., z dnia 6 września 2011 r., I UK 70/11, nie publ. i z dnia 12 stycznia 2012 r., II CSK 274/11, nie publ. oraz postanowienia z dnia 15 lipca 1998 r., II CKN 838/97, nie publ., z dnia 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 22, z dnia 25 października 2012 r., I CZ 139/12, nie publ., z dnia 9 listopada 2012 r., IV CZ 156/12, nie publ. i z dnia 5 grudnia 2012 r., I CZ 168/12, OSNC 2013, nr 5, poz. 68).

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym zażalenie przychylił się do utrwalonej już linii orzecznictwa i uznał, że nierozpoznanie istoty sprawy zachodzi również w sytuacji, gdy sąd drugiej instancji dokonał odmiennej niż sąd pierwszej instancji oceny istnienia podstaw do objęcia powoda ochroną, której Sąd pierwszej instancji odmówił mu co do zasady i nie rozpoznał pozostałych, zgłoszonych roszczeń wynikających z czynu popełnionego przez pozwanego. W takim wypadku nie chodzi tylko o konieczność ponownej oceny materiału dowodowego pod kątem deliktu nieuczciwej konkurencji i dokonania jego oceny prawnej (art. 5 w zw. z art. 18 u.z.n.k.), przy uwzględnieniu oceny prawnej i wskazań przewidzianych w art. 386 § 6 k.p.c., lecz o rozpoznanie wszystkich żądań objętych powództwem.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie jako pozbawione uzasadnionych podstaw i stosownie do art. 108 § 1 zdanie pierwsze w związku z art. 391 § 1, art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c., pozostawił rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego Sądowi wydającemu orzeczenie kończące postępowanie w sprawie.

aj

l.n